

८. आजारांना कारणीभूत ठरणान्या सूक्ष्म जीवजंतूंचे वर्गीकरण (संसर्गशास्त्र)

वर्ग	उपप्रकार	वैशिष्ट्य	आजार	कोणते जंतुविरोधी औषध चालते
(अ) विषाणू (सर्वात सूक्ष्म प्रकार)	अनेक	बहुतेक विषाणू कोणत्याही औषधाला दाद देत नाहीत. (अपवाद एच.आय.व्ही, नागीण, कांजिण्या)	सर्दी-पडसे, फ्लू, विषाणू, ताप, काही विषाणू-खोकले, गोवर, कांजिण्या, गालगुंड, लहान मुलांना होणाऱ्या अतिसारांपैकी निम्मे अधिक अतिसार, पोलिओ आणि एड्स हे लिंग-सांसर्गिक आजार, डोळे येण्याचे काही प्रकार, सांसर्गिक कावीळ, काही साथीचे मेंदूज्वर.	बहुतेक विषाणूंचा कोठल्याही औषधांचा मारक परिणाम नाही. फक्त लक्षणांवर तात्पुरते उपचार.
(ब) जीवाणू	ग्राम पॉझिटिव्ह एका विशिष्ट रंगाने रंगले जाणारे	यांतले काही जीवाणू विशिष्ट विष तयार करतात. (उदा. धनुर्वात)	पुळी, फोड इत्यादी पूयुक्त आजार, सायनसदुखी, काही प्रकारची घसासूज, काही प्रकारचे न्यूमोनिया, धनुर्वात, काळपुळी, काही प्रकारची मेंदूसूज, जखमांमध्ये तयार होणारे बहुतेक जंतुदोष, घटसर्प, अंतर्कर्णदाह, डोळे येण्याचे काही प्रकार इ.	पेनिसिलीन, सल्फा, इमायसिन ही विशिष्ट औषधे आणि अँपी, क्लोरो, कोझाल, अँमॉक्सी इत्यादी दोन्ही प्रकारांत चालणारी औषधे.
	ग्राम निगेटिव्ह वरील विशिष्ट रंग घेत नाहीत.	हे जीवाणू विष तयार करीत नाहीत.	विषमज्वर, डांग्या खोकला, गोनोरिया, पचनसंस्थेचे अनेक जंतुदोष (पटकी, हगवण), मूत्रमार्गाचे अनेक जंतुदोष, स्त्री जननसंस्थेचे अनेक जंतुदोष, सिफिलिस, दुखरा व्रण हे लिंगसांसर्गिक आजार इ.	स्ट्रेप्टोमायसिन, नॉरफ्लॉक्स, जेंटामायसिन ही विशिष्ट औषधे आणि अँम्पी, क्लोरो, कोझाल, अँमॉक्सी इत्यादी दोन्ही प्रकारांत चालणारे औषधे.
	क्षय-कुष्ठाचे जीवाणू	क्षयरोग व कुष्ठरोग	क्षयरोग व कुष्ठरोग	रिफामायसिन इ. रिफामायसिन, डीडीएस इ.
(क) क्लॅमिडिया		विषाणूप्रमाणे पेशींच्या आत वाढतात	खुपन्या व एलजीव्ही हा लिंगसांसर्गिक आजार.	डॉक्सी (डॉक्सी सायक्लीन)

(ड) बुरशी	त्वचेवर वाढणारी बुरशी, अंतर्भागात वाढणारी बुरशी		गजकर्ण-नायटा, कानात वाढणारी बुरशी, नखुरडे, तोंडात व योनीमार्गात पसरणारी पांढरी चिकट बुरशी, काही न्यमोनिया प्रकार इ.	बाहेरून लावण्यासाठी मायकोल किंवा जॅशन किंवा व्हीटफील्ड मलम, तोंडाने घ्यायच्या विशिष्ट गोळ्या .
(इ) जंत	पचनसंस्थेत ले जंत	गोलकृमी, टेपकृमी, हूककृमी, सूतकृमी आणि इतर काही कृमी.	पचनसंस्थेतले कृमिविकार, जंतखोकला	बेंडेझोल, अल्बेंडाझोल.
	हत्तीरोगाच्या कृमी	डासांमार्फत प्रसार	हत्तीरोगाच्या निरनिराळ्या अवस्था	डाकाझिन (DEC)
(फ) एकपेशीय प्राणी	अमीबा/ जिआर्डिया	विष्ठेमार्फत प्रसार	सौम्य हागवण, जुनाट हागवण	मेझोल, टिनिडॅझोल इ.
	प्लाझ्मोडियम	डासांमार्फत प्रसार	मलेरिया-हिवताप	क्लोरोक्वीन, प्रिमाक्वीन इ.
	ट्रायकोमोनास	प्रत्यक्ष संसर्गाने प्रसार	योनिदाह	मेझोल.